ما یک امت هستیم و اختلاف نظر فقهی، مانع تحقق امت واحده نیست

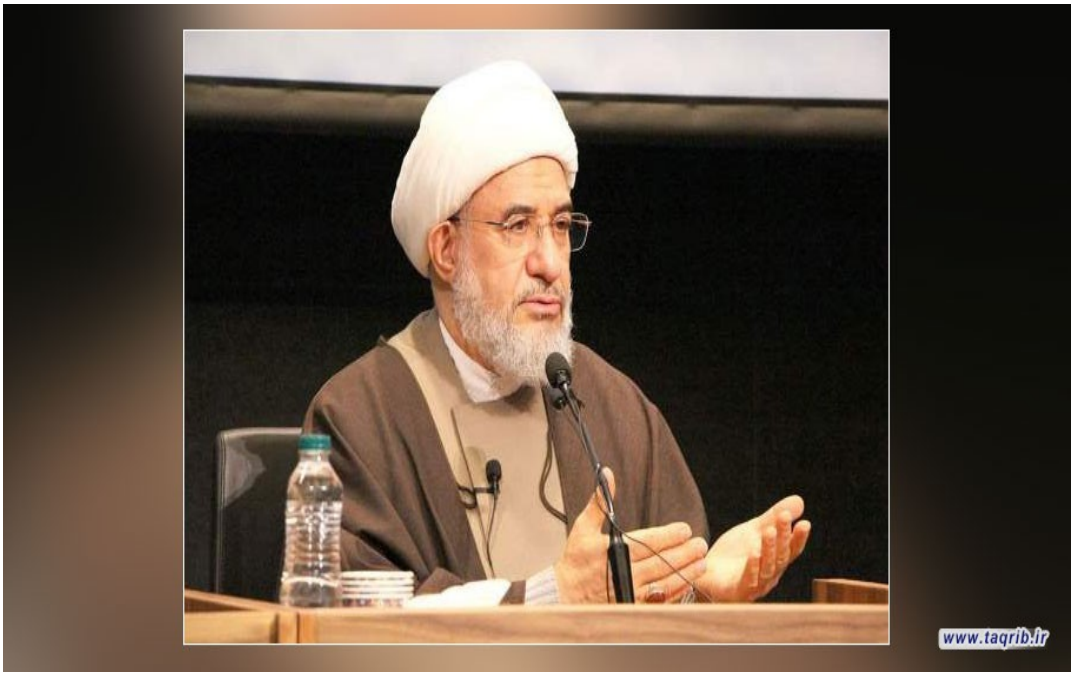

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، بیان کرد: بزرگترین حادثه ای که تاکنون بعد از انقلاب صورت گرفته است، حادثه دفع خطر و از هم پاشیدگی جامعه اسلامی بوده است، یعنی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، نقش حیاتی و تاریخی در نگهداری امت اسلامی از فروپاشی و پراکندگی ایفا کرده‌ است.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، همایش علمی با موضوع "جایگاه شناسی تقریب مذاهب در شرایط کنونی" با حضور جمعی از علما، فضلا، روحانیون و پژوهشگران در پژوهشگاه مطالعاتی مجمع تقریب مذاهب اسلامی در شهر قم برگزار شد.

آیت ا‌ محسن اراکی عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه در این همایش ضمن تقدیر و تشکر از زحمات دست‌اندرکاران مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی جهت راه اندازی این جلسات و همایش در پژوهشگاه مطالعات تقریبی، با تأکید بر لزوم حفظ وحدت و تقریب در جامعه اسلامی اظهار کرد: مسئله تقریب مسئله نگهداری امت اسلامی است؛ دو مقوله پیرامون این مسئله داریم یک مقوله فردی است بدین معناکه هر فردی در جامعه وظیفه ای دارد و باید بدان عمل کند، اما عمل فرد مقدمه است برای عمل و شکل گیری

جامعه، لذا اساس کار انبیا -صلوات ا تعالی علیهم اجمعین- از آغاز خلقت تا به امروز، شکل گیری جامعه مسلم بود یعنی جامعه ای که حکم خدا را قبول داشته باشد و این دین یعنی حکم الهی جاری باشد.

آیت ا اراکی افزود: حداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: "شَرَعَ لَکُم مِّنَ الدِّینِ مَا وَصَّی بِهِ نُوحًا وَالَّذِی أَوْحَیْنَا إِلَیْکَ وَمَا وَصَّیْنَا بِهِ إِبْرَاهِیمَ وَمُوسَی وَعِیسَی أَنْ أَقِیمُوا الدِّینَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِیهِ"خداوند متعال در این آیه به روشنی بیان می‌کند که دین، امری مشترک در میان همه انبیای الهی بوده و مأموریت اصلی آنان، اقامه دین و جلوگیری از تفرقه در آن است، لذا از زمان حضرت نوح، حضرت ابراهیم، حضرت موسی و حضرت عیسی علیهم‌السلام تا پیامبر اکرم صلی‌ا‌علیه‌وآله، همه بر یک اصل تأکید داشتند و آن، اقامه دین در جامعه بود؛ این اقامه دین به معنای برپایی نظامی است که در آن، حکم خدا محور قرار گیرد و جامعه بر اساس آن اداره شود. بدون چنین نگاهی، دین به سطحی از مناسک فردی تقلیل پیدا می‌کند و از هدف اصلی خود دور می‌شود.

وی ادامه داد: اگر ما با نگاه امتی به مسئله اسلام نگاه کنیم، اختلاف چندانی میان مسلمانان وجود ندارد. همه ما می‌گوییم باید اسلام حاکم باشد، همه ما به توحید اعتقاد داریم و همه ما قرآن و سنت نبوی را منبع دین خود می‌دانیم، در آنچه مربوط به نظام اجتماعی اسلام است، اختلافات بسیار محدود است و این اختلافات به گونه‌ای نیست که نتوانیم با هم زندگی کنیم یا نتوانیم جامعه‌ای واحد تشکیل دهیم.

عضو مجلس خبرگان رهبری تصریح کرد: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به‌گونه‌ای تنظیم شده است که با مبانی همه مذاهب اسلامی سازگار باشد. این نشان می‌دهد که امکان طراحی یک نظام حقوقی و اجتماعی مشترک بر اساس اسلام وجود دارد، حتی در مسائل فقهی و تکالیف فردی نیز می‌توان به گونه‌ای عمل کرد که زمینه همزیستی و وحدت حفظ شود، چراکه اختلاف نظر در میان مجتهدان، امری طبیعی است و در همه مذاهب اسلامی وجود دارد.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، بیان کرد: اختلاف نظر میان مجتهدان، اختصاص به یک مذهب ندارد؛ همان‌گونه که در میان فقهای شیعه اختلاف نظر وجود دارد، در میان فقهای اهل سنت نیز اختلافات فقهی دیده می‌شود.

وی افزود: اختلافات به هیچ وجه به این معنا نیست که ما نمی‌توانیم با یکدیگر زندگی کنیم یا

نمی‌توانیم در کنار هم عبادت داشته باشیم. ما یک امت هستیم و اختلاف نظر فقهی، مانع تحقق امت واحده نیست.

وی خاطرنشان کرد: در موارد متعددی پیش آمده است که بنده در نماز جماعت، امامت جمعی از اهل سنت را بر عهده داشته‌ام و این نشان می‌دهد که می‌توان با حفظ مبانی فقهی، وحدت عملی را حفظ کرد؛ آنچه اهمیت دارد، نگاه امتی به اسلام است. اگر نگاه ما امتی باشد، بسیاری از اختلافات رنگ می‌بازد و مسائل اساسی امت اسلامی برجسته می‌شود. باید اسلام را به عنوان یک حقیقت واحد ببینیم؛ اسلامی که هدف آن، شکل‌گیری جامعه‌ای الهی و تسلیم در برابر حکم خداست.

وی اذعان داشت: حضرت موسی(ع) بلند پرواز بود که موفق شد یک جامعه توحیدی را ایجاد کند؛ داستان حضرت موسی و هارون از مهم‌ترین نمونه‌هایی است که قرآن کریم برای فهم مسئله امت و وحدت بیان کرده است، حضرت موسی(ع) پس از آنکه فرعون از میان برداشته شد و بنی‌اسرائیل از سلطه او نجات یافتند، در شرایطی قرار گرفت که مقدمات اقامه حکم الهی فراهم شده بود. حضرت موسی با امید تحقق جامعه‌ای الهی، برای دریافت شریعت به طور سینا رفت؛ حضرت موسی(ع) تصور می‌کرد اکنون که دشمن از میان رفته و جامعه آماده است، حکومت الهی بنی‌اسرائیل می‌تواند تا قیامت استمرار یابد. این نگاه، نوعی بلندپروازی الهی بود؛ بلندپروازی برای تحقق کامل حکم خدا بر زمین. حضرت موسی از خداوند درخواست کرد که این جامعه را به عنوان جامعه‌ای موفق و الهی تثبیت کند؛ جامعه‌ای که در دنیا و آخرت مشمول رحمت الهی باشد.

وی اضافه کرد: خداوند در پاسخ، مسئله رحمت را مطرح می‌کند و میان رحمت عام و رحمت مکتوب تفاوت قائل می‌شود. رحمت عام الهی شامل همه می‌شود، اما رحمت مکتوب و ثبت‌شده، رحمتی است که اگر بر قومی نازل شود، استمرار خواهد داشت. این رحمت مکتوب، شرایط خاصی دارد؛ خداوند در ادامه، ویژگی‌های قومی را بیان می‌کند که مشمول رحمت مکتوب الهی می‌شوند و این ویژگی‌ها در نهایت به پیروی از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله پیوند می‌خورد، قرآن کریم تصریح می‌کند که این پیامبر، همان رسول امی است که نام و نشانه‌های او در تورات و انجیل آمده و مأموریت او، امر به معروف، نهی از منکر، حلال کردن طیبات و برداشتن زنجیرها از انسان‌هاست.

این استاد درس خارج فقه و اصول حوزه، اذعان داشت: بر اساس این آیات، حکومت نهایی الهی که قرار است تا پایان تاریخ استمرار یابد، در امت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله تحقق پیدا می‌کند، نه در امت‌های پیشین؛ این همان وعده‌ای است که خداوند در زبور و دیگر کتب آسمانی داده است که زمین را

بندگان صالح به ارث خواهند برد، هنگامی که حضرت موسی برای دریافت شریعت به میقات رفت، بنی‌اسرائیل در غیاب او دچار لغزش شدند و به گوساله‌پرستی روی آوردند؛ این در حالی بود که سال‌ها برای رهایی آنان از شرک و ظلم تلاش شده بود. این حادثه، آزمونی بزرگ برای امت بنی‌اسرائیل بود و نشان داد که حفظ امت، در شرایط بحران نیازمند تدبیر و صبر است.

آیت ا‌ اراکی گفت: بسیاری از علما از جمله مرحوم آیت‌ا‌ بروجردی، امام خمینی(ره)، مقام معظم رهبری، آیت‌ا‌ سیستانی و دیگر مراجع، همواره بر ضرورت تقریب مذاهب تأکید داشته‌اند. این بزرگان نشان داده‌اند که تقریب مذاهب، نه یک شعار، بلکه مسئولیتی واقعی و ضروری برای حفظ وحدت و یکپارچگی امت اسلامی است؛ بسیاری از علمای اهل سنت، با وجود اینکه در ظاهر ممکن است با برخی جریان‌های فکری افراطی همراه به نظر برسند، در واقع علاقه‌مند به تقریب و حفظ وحدت امت هستند. این تعاملات نشان می‌دهد که زمینه همکاری و تقریب میان مذاهب وجود دارد و تنها کافی است اختلافات فقهی و تاریخی به‌عنوان عامل اختلاف‌آفرین بزرگنمایی نشود.

وی ادامه داد: در برخی رسانه‌ها اقداماتی انجام می‌شود که با هدف تقریب مذاهب ناسازگار است و در عمل، موجب تفرقه میان امت اسلامی می‌شود. علمای بزرگ تأکید دارند که باید از چنین اقدامات رسانه‌ای پرهیز کرد و همواره وحدت و منطق امت اسلامی را تقویت نمود؛ دشمنان جهان اسلام، میان شیعه و سنی تفاوت قائل نمی‌شوند. اگر فلسطین یا هر منطقه اسلامی دیگری تحت سلطه دشمن قرار گیرد، تأثیر آن بر تمام مسلمانان خواهد بود. هر ضربه‌ای که به جامعه اهل سنت وارد شود، در نهایت بر جامعه شیعه نیز اثرگذار خواهد بود و بالعکس؛ بنابراین امت اسلامی، یک موجود واحد و با سرنوشت مشترک است.

وی در پایان تأکید کرد: بزرگترین حادثه ای تاکنون بعد از انقلاب صورت گرفته است، حادثه دفع خطر و از هم پاشیدگی جامعه اسلامی بوده است، یعنی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، نقش حیاتی و تاریخی در نگهداری امت اسلامی از فروپاشی و پراکندگی ایفا کرده‌ است؛ این مجموعه‌ها با برگزاری همایش‌ها، پژوهش‌های علمی و فعالیت‌های مستمر، مانع از تحقق برنامه‌های تفرقه‌افکن دشمنان شده‌اند و باید این مسیر ادامه یابد؛ تقریب مذاهب، نه حذف هویت‌ها بلکه هم‌افزایی هویت‌ها در مسیر اهداف مشترک اسلامی است. حفظ وحدت و نگاه امتی، تنها راه صیانت از عزت، استقلال و آینده امت اسلامی است.